

СЕКЦІЯ 8.
ІНФОРМАЦІЙНІ СИСТЕМИ ТА МОДЕЛІ УПРАВЛІННЯ
ЕКОНОМІЧНОЮ БЕЗПЕКОЮ ПІДПРИЄМСТВ

Гриненко А.М.
професор кафедри
управління персоналом та економіки праці
Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана,
Кирилюк В.В.
асистент кафедри
управління персоналом та економіки праці
Київський національний
економічний університет імені Вадима Гетьмана
м. Київ

ПОСИЛЕННЯ МЕРЕЖЕВИХ КОМУНІКАЦІЙ ТА ЇХ ВПЛИВ НА
СОЦІАЛЬНУ ЗГУРТОВАНІСТЬ І СОЦІАЛЬНИЙ КАПІТАЛ

Сучасні трансформаційні ринкові перетворення, які відбуваються в нашій країні, потребують все більшої уваги до управління комунікаційними відносинами з використанням новітніх форм та іноваційних технічних засобів. Розвиток інформаційних технологій, зростання автоматизації та інтелектуалізації праці спричиняють зміну інструментів управління, стилів керівництва і появу абсолютно нових форм методів та засобів управлінських комунікацій в організаціях.

Виклики інноваційної економіки змінюють роль знань і компетенцій, перетворюючи їх у стратегічні активи організації, що забезпечують досягнення стійкої конкурентної переваги. Тому в даний час успішна діяльність підприємства великою мірою пов'язана з її комунікативною компетентністю, тобто здатністю організації вибудовувати ефективні комунікації [5].

Термін «комунікація» в сучасному трактуванні має різні значення. Вона розглядається як:

- засіб зв'язку;
- процес взаємодії суб'єктів, при якому відбувається передача і обмін інформацією і знаннями;
- спілкування індивідів або груп;
- передача емоційного настрою та інтелектуального змісту [4, с. 20].

Для розуміння того як комунікації впливають на соціальну згуртованість і соціальний капітал в організації, необхідне розуміння даних понять. Соціальну згуртованість ми пропонуємо розглядати в трьох основних її значеннях: як процес (у першому її значенні) – включеність та участь усіх

членів групи (колективу), без втрати їх індивідуальних особливостей у всіх сферах (напрямах) діяльності групи (колективу). У другому її значенні соціальну згуртованість доцільно розглядати як результат – якість або характеристику соціальної мережі групи чи спільноти. Водночас соціальну згуртованість правомірно розглядати (у третьому її значенні) як необхідне середовище для формування і розвитку соціального капіталу – об'єднання індивідів, груп, спільнот на засадах спільних цілей, толерантності, довіри, що у кінцевому підсумку приводить до досягнення позитивних результатів у формуванні та розвитку соціального капіталу.

Соціальний капітал – специфічна характеристика, яка відображає згуртованість людей, в основі якої – довіра і взаємодопомога, які, зі свого боку, базуються на загально усвідомлених нормах і цінностях, що сприяють їх об'єднанню й успішному вирішенню проблем чи досягненню цілей спільними зусиллями [2, с. 29]. На організаційному рівні соціальний капітал зазвичай трактують як наявність ресурсів для ефективної діяльності, в т.ч. комунікацій і соціальних зв'язків.

Соціальні ж мережі забезпечують «механізм» дії соціального капіталу, через структуру зв'язків поміж суб'єктами. Мобілізуючи і здобуваючи доступ до ресурсів через соціальні мережі, в яких вони закорінені, суб'єкти долучаються, творять і відтворюють соціальні практики, що існують у відповідності до мережевих правил, які відображаються у змістовно-символічній стороні соціального капіталу: нормах, цінностях і довірі.

Поява віртуальних і мережевих компаній, розширення їх міжнародної діяльності привело до того, що традиційні інструменти управління комунікаційними відносинами стали менш ефективними, в той час як стан комунікацій в організації безпосередньо впливає на соціальну згуртованість колективу а через неї і на формування та розвиток соціального капіталу. Удосконалення комунікаційних зв'язків в компанії пов'язане з максимальним використанням досягнень сучасних теорій управління і сучасних інноваційних досягнень.

В Україні в 1992 році був прийнятий Закон України «Про інформацію» (остання редакція у 2017 році), який ґрунтується на таких принципах:

- гарантованість права на інформацію;
- відкритість, доступність інформації та свобода її обміну;
- об'єктивність, вірогідність інформації;
- повнота й точність інформації;
- законність одержання, використання, поширення та зберігання інформації [3].

Дотримання законодавства та ключових принципів даного Закону є основою розвитку комунікацій в організаціях.

Наступним важливим напрямом удосконалення комунікацій в компанії, на нашу думку, є управлінське регулювання. Першочерговим завданням управлінського регулювання комунікаційного процесу є поживлення та прискорення інформаційного обміну, причому на всіх рівнях. В більшості

компаній дуже рідко якщо працівник знає практично все про те, що насправді відбувається в організації.

Багато керівників використовують інформацію, щоб бути впевненими у тому що вони найбільш освідомлені, і тим самим найбільш значимі люди в організації. Деякі керівники ухиляються від багатолюдних зустрічей і звичайно уникають спілкування зі своїми підлеглими. Інші просто дуже зайняті. Вони не докладають зусиль, щоб обмінятись інформацією зі своїми працівниками по ходу справи, або віддають перевагу невідкладнішим справам, або просто «забувають» поговорити з підлеглими. Саме тому необхідно удосконалювати управлінське регулювання у компанії.

Важливим напрямком удосконалення комунікацій в організації (компанії) є удосконалення зворотнього зв'язку. Зворотній зв'язок є складовою системи контрольно-управлінської інформаційної системи в організації, раціональна побудова якого виступає важливою запорукою ефективності всього підприємства. Ще одним із напрямів удосконалення комунікаційних взаємовідносин в компанії є усунення виникаючих комунікаційних бар'єрів, виявлення ризиків їх виникнення.

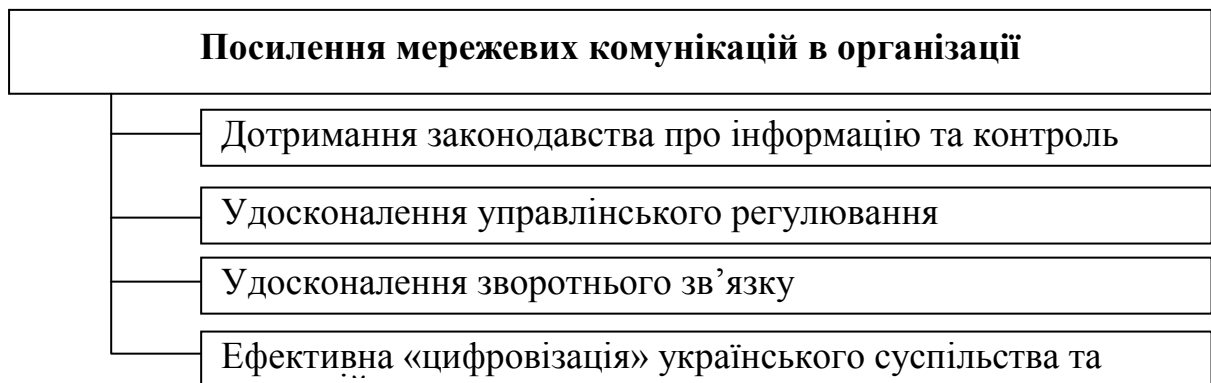

Рис. 1. Основи посилення мережевих комунікацій на організаційному рівні

Джерело: складено авторами

Важливе значення для посилення мережевих комунікацій має «цифровізація». У грудні 2016 року було прийнято Цифрову адженду України – 2020, що розглядає першочергові сфери, ініціативи, проекти «цифровізації» України до 2020 року. На сьогоднішній день вона є основним концептуальним проектом бачення держави розвитку технологій в Україні.

Сучасний стан розвитку інформаційно-інноваційних технологій в Україні в загальному можна охарактеризувати як такий, що не в змозі задовольнити та забезпечити в повному обсязі розвиток соціальних та економічних відносин в Україні. Кожна компанія повинна розуміти, що у майбутньому успішними будуть ті, які зламують бар'єри між працівниками, робочими місцями й технологіями та розширяють можливості свого персоналу, дозволивши їм бути ефективними та творчими незалежно від

місцезнаходження. Цифрові технології є каталізатором нових методів роботи, і все більш вагомою конкурентною перевагою організації стає надання працівникам можливості використовувати ці технології так як вони хочуть, але з користю для компанії.

Таким чином, основними напрямками удосконалення комунікаційних відносин з метою посилення їх ролі в підвищенні рівня соціальної згуртованості колективу та зростання соціального капіталу є: удосконалення управлінського регулювання, удосконалення зворотного зв'язку, створення сприятливої робочої атмосфери, посилення демократичних принципів керівництва як компанією в цілому так і окремими її структурними підрозділами.

Список використаних джерел:

1. Гриненко А.М., Кирилюк В.В. Соціальний капітал: сутність і генезис його трактування. Соціально-трудова відносина: теорія та практика / збірник наукових праць. – К.: КНЕУ, 2017. – № 2 (14). – С. 321-329

2. Дмитренко Г.А. Новий управлінський курс для України: умови формування та технології здійснення: наукове видання / Г.А. Дмитренко. – К.: «ДКС Центр», 2012. – 178 с.

3. Закон України «Про інформацію» № 2657-12, чинний, поточна редакція від 01.01.2017. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>

4. Інноваційний розвиток: економіка, інтелектуальні ресурси, управління знаннями / йод ред. Б. З. Мільнера. М.: ИНФРА-М, 2009. С. 256.

5. Кіслов Д.В. Термінологія комунікацій: теоретичний дискурс та його практичне використання. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.dy.nauka.com.ua/?op=1&z=551>